

WATER IS VAN IEDEREEN

Het programma van de PvdA voor de verkiezingen van het bestuur van Waterschap Reest&Wieden 2015-2019

Inleiding

Op 18 maart 2015 zijn er verkiezingen voor het waterschapsbestuur, tegelijk met de verkiezingen voor Provinciale Staten. De PvdA doet bij de meeste waterschappen zelfstandig mee, met een eigen lijst. Dit geldt ook voor het Waterschap Reest&Wieden.

De PvdA wil zo sterk mogelijk vertegenwoordigd zijn in het bestuur van de waterschappen, om daar het verschil te maken als het gaat om het te voeren beleid en wie daarvan de kosten moet dragen. Uiteraard kiezen we voor goed waterbeheer, goede waterkwaliteit en veiligheid. De PvdA kiest ook voor meer accent op het stedelijk gebied, duurzame oplossingen, eerlijke toedeling van de kosten met een kwijtscheldingsbeleid dat gelijk is aan de gemeenten en sociaal verantwoord opereren.

Water als leidend en ordenend element bij het beheer en de inrichting van onze openbare ruimte is niet alleen de opdracht van waterschappen. Daarom trekken de vertegenwoordigers van de PvdA in de waterschappen één lijn met hun partijgenoten in de Tweede Kamer, Provinciale Staten en de gemeenteraden om dit programma uit te voeren.

Een sterk democratisch bestuur meer nodig dan ooit

Binnen de PvdA is er altijd verdeeld gereageerd op het voortbestaan van de waterschappen als zelfstandige bestuursorganen. Dat was begrijpelijk, want het waren voornamelijk grondeigenaren en grondproducenten die belang hadden bij goed waterbeheer en een gunstig waterpeil. Dat ligt tegenwoordig anders. De burgers betalen relatief het meest van de lasten van het waterschap. Daar mogen zij ook iets voor terug hebben: zeggenschap, invloed en het nastreven van burgerbelangen zoals goede en goedkope waterzuivering, een verantwoord stedelijk waterbeheer en toegankelijke water-recreatiegebieden met schoon water.

De PvdA is voorstander van de ‘vermaatschappelijking’ van de waterschappen. De waterschappen dienen oor en oog te hebben voor de kwaliteit van het leef- en woonklimaat van de burgers dat beïnvloed wordt door het beheer van water. Wat waterbeheer is, wie daar overgaat, is voor de burger nog vrij onzichtbaar. Daar wil de PvdA wat aan doen door een proactieve houding aan te nemen binnen en buiten de waterschappen.

Een sterk en democratisch bestuur is ook nodig omdat Reest&Wieden één van de belangrijkste periodes uit haar geschiedenis ingaat:

1. Het klimaat verandert waardoor verdroging en vernatting moeten worden tegengegaan.
2. De waterkwaliteit in ons gebied is in de afgelopen periode verbeterd. Het kan echter altijd beter. Het versterken en ontwikkelen van natuurwaarden, vooral ook in stedelijke gebieden blijven maximale aandacht vragen.
3. Intensivering samenwerking met naburige waterschappen en een onderzoek naar een mogelijke fusie met waterschap Groot Salland, indien tarieven voor de ingezetenen daardoor dalen.

Met dit programma maakt de PvdA duidelijk waar zij staat als er keuzes gemaakt moeten worden.

Samen sterk in het land, ook in het land van Reest&Wieden

De kwaliteit en het beheer van het water, de bescherming tegen het water, ze zijn vitaal voor ons land. De PvdA wil dat de waterschappen, samen met de andere overheden, deze kerntaken verbinden met een brede maatschappelijke agenda.

De PvdA streeft naar een evenwicht tussen goed waterbeheer in productiegebieden (de agrarische sector), in leef- en woongebieden (de meerwaarde van water in nieuwe en bestaande woongebieden en in natuur- en recreatiegebieden). In die benadering letten wij goed op waarden als duurzaamheid en biodiversiteit. In gebieden waar de biodiversiteit bedreigd wordt als gevolg van gewasbeschermingsmiddelen, is de PvdA voorstander van een strakkere handhaving op de regels door intensivering van het toezicht door de provincie.

Goed waterbeleid kost geld, waarbij de PvdA kiest voor een eerlijke verdeling van de lusten en de lasten. Inzien dat waterkwaliteit essentieel is voor onze leefomgeving. Dat vraagt om een brede, actieve en innovatieve invulling van het waterbeleid. Dat levert nieuwe banen op met perspectief.

De visie van de PvdA op de taken van het waterschap

Waterbeheer is een vitale taak in ons waterrijke land. Voor een goed beheer hebben we sterke, professionele waterschappen nodig: voor de bescherming tegen het water, om te zorgen voor voldoende water in droge tijden en niet te veel water in natte tijden, en om te zorgen voor een goede waterkwaliteit.

Dat ons klimaat verandert merken wij dagelijks. In het waterbeheer kunnen we zowel maatregelen treffen die anticiperen op klimaatveranderingen als maatregelen die de gevolgen verantwoord opvangen. Als aandeel in een reeks van acties die nationaal en internationaal ondernomen moeten worden.

Sleutelwoorden zijn duurzaamheid en klimaatbestendigheid. Wij kiezen voor een lange termijnvisie met een investeringsprogramma van het waterschap waarin de opgaven zijn benoemd, daar waar het kan, samen met andere investerende partijen, ook om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen.

Elk waterschap moet zorgen voor een goede balans in het waterbeheer en de ontwikkelingsmogelijkheden in dat waterschap. Dat is belangrijk voor de boeren, voor de natuur en voor de leefbaarheid in de bebouwde omgeving, op korte en op lange termijn. De PvdA meent dat je in het waterbeheer meer dan nu moet aansluiten op en gebruik moet maken van de natuurlijke processen: dat water afstroomt, dat je rekening moet houden met extreme pieken en langere perioden van droogtes en dat je dus moet instellen op meer waterbergend vermogen.

Ook in het gebied van Reest&Wieden kiest de PvdA ervoor om het water zo lang mogelijk vast te houden op de plekken waar het zich via regen, beken en rivieren aandient. We willen bij voorkeur natuurgebieden, maar als het nodig is, ook agrarische gronden, inrichten voor het bergen van water op momenten dat het aanbod groot is en de afvoer wordt bemoeilijkt. Ook willen we de werking van bestaande gemalen optimaliseren en pas als het nodig is nieuwe gemalen bouwen.

De praktijk is dat het peil de functie volgt, maar wij denken dat het vaker nodig is om andersom te redeneren, dat juist de functie het peil volgt. Zo stond dat al in de Nota Ruimte en die manier van denken moet ook in de praktijk gangbaar worden.

Het stedelijk waterbeheer moet steviger op de agenda van Reest&Wieden komen. Gemeenten en provincies maken ruimtelijke plannen zoals bestemmingplannen en omgevingsplannen. Het Waterschap heeft hier een in de wet vastgelegde toetsende taak. De PvdA vindt dat Reest&Wieden niet alleen moet toetsen maar vooral haar specifieke kennis in moet zetten om met water de kwaliteit van wonen en recreëren in bebouwde gebieden te vergroten. Een proactieve houding vanaf het eerste planstadium waarbij het accent ligt op het zoeken naar kansen en mogelijkheden en niet op toetsen en controleren. Wateroverlast moet worden voorkomen, de beleving van het water kan veel beter dan nu en het belang van maatregelen die plaatselijke opwarming (hittestress) tegengaan moet worden onderkend.

Nederland loopt op het gebied van waterkwaliteit achter met het op tijd voldoen aan de afgesproken normen. De afspraken die voortvloeien uit de Kaderrichtlijn Water moeten veilig gesteld worden. Daarbij is het effectiever om de vervuiling bij de bron aan te pakken en daar gericht op aan te sturen. Reest&Wieden moet haar kennis en ervaring inzetten om samen met de agrarische sector te zoeken naar kansen voor minder afspoeling van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen. In de praktijk bewijzen wij daar het milieu, de volksgezondheid en de leefbaarheid een grote dienst mee. Ons doel is dat de inwoners van ons gebied overal veilig kunnen zwemmen, zonder last van de blauwalg!

De PvdA is voorstander van een bewust beleid ten aanzien van dierenwelzijn binnen de waterschappen. In plaats van muskusratbestrijding spreekt de PvdA van muskusratbeheer. Daarbij moet voortdurend afgewogen worden in hoeverre er betere diervriendelijke methoden geïntroduceerd kunnen worden.

Van het waterschap mag een innovatieve houding worden verwacht. Leidraad is daarbij dat waterschappen, burgers en bedrijven bewust omgaan met water, ruimte en milieu. Hierbij kan samenwerking met andere waterschappen, overheden, bedrijven en de wetenschap veel opleveren: niet elk waterschap hoeft op eigen houtje in innovatie te investeren. We willen dat nieuwe ontwikkelingen met kracht worden voortgezet, bijvoorbeeld door medicijnresten, hormonen en microplastics uit het afvalwater te halen. Effectief is het zuiveren van vervuild water bij de bron, zoals bij ziekenhuizen en industrie. De innovatieve aanpak ondersteunt de internationale koppositie van de Nederlandse kennisinstituten en bedrijven.

Het waterschap heeft de belangrijke publieke verantwoordelijkheid voor het zuiveren van het afvalwater van alle huishoudens en van de meeste bedrijven. De afvalwaterzuivering is een integraal onderdeel van de afvalwaterketen. Samenwerking met het gemeentelijk rioleringsbeheer is vanzelfsprekend. Er moet actief worden samengewerkt met drinkwaterbedrijven. Oogmerk is om duurzamer, efficiënter en effectiever te gaan werken tegen lagere maatschappelijke kosten.

Waterschappen zetten actief in op het besparen en (terug)winnen van energie en grondstoffen bij hun (kern)activiteiten. De PvdA wil dat alle afvalwaterzuiveringsinstallaties in ons gebied energieneutraal worden. Ook het terug winnen van grondstoffen, bijvoorbeeld fosfaat, moet stap voor stap vergroot worden.

Het waterschap is eigenaar van en beheert een stelsel van waterwegen, dijken en kades. Belangrijk voor het waterbeheer, maar meestal ook belangrijk voor landschap en natuurontwikkeling en voor allerlei vormen van recreatie. De PvdA kiest voor oplossingen die natuur en landschap verbeteren en steunt de benadering van "ruimte voor de rivier(beek)" en "bouwen met de natuur". Het waterschap staat open voor meervoudig ruimtegebruik en om waterrecreatie en recreatie langs het water de ruimte te geven, zoals het open stellen van kades en dijken.

Democratische en maatschappelijke functie van het waterschapsbestuur

Het waterschap opereert niet in isolement. De taken van een waterschap raken die van andere overheden. Het waterschap werkt als functionele overheid intensief samen met gemeenten, provincies, de rijksoverheid en met de andere waterschappen om het integrale karakter van het waterbeheer verder te versterken en zo efficiënt mogelijk te werken.

Het waterschap staat ook open voor samenwerking met allerlei maatschappelijke organisaties die de taken van het waterschap raken. Wat de PvdA betreft kunnen agrarische belangenorganisaties, natuurbeschermingsorganisaties, het bedrijfsleven, organisaties van bewoners enz. bij Reest&Wieden terecht waarbij het Waterschap een open oog heeft voor hun individuele belangen.

Het waterschap moet maatschappelijk verantwoord ondernemen, een vanzelfsprekendheid voor elke publieke organisatie. Dat betekent dat duurzaam opereren de leidraad is, zuinig met energie en grondstoffen, maatschappelijk verantwoord personeelsbeleid, maar ook maatschappelijk verantwoord aanbestedingsbeleid, waarbij de laagste prijs niet altijd het leidend principe uitgangspunt is. Net als elke overheid moet een waterschap een voorbeeld zijn voor de samenleving.

De PvdA vindt de democratische legitimatie van het waterschapsbestuur essentieel. Specifieke belangen vragen om een effectieve adviesrol. De PvdA vindt dat alle leden van het waterschapsbestuur rechtstreeks verkozen moeten worden, maar om dit te regelen is aanpassing van de wet nodig en dat is aan de Tweede Kamer.

Voor burgers, bedrijven en anderen is het gewenst dat alle zaken rond water via één loket geregeld kunnen worden. De waterschappen zorgen samen met de gemeenten, provincies en Rijkswaterstaat voor één gezamenlijk waterloket.

Voor water bestaan geen grenzen. Het waterschap moet daarom ook een internationale oriëntatie hebben. In de eigen taken, maar ook om internationaal kennis te delen en om ervoor te zorgen dat de technologie en aanpak voor Nederland een goed exportproduct zijn. Internationale solidariteit uit zich in kennisoverdracht en hulp bij concrete projecten in landen die dat alleen niet goed geregeld krijgen. De PvdA geeft er de voorkeur aan samen te werken met organisaties die binnen haar gebied actief zijn met ontwikkelingssamenwerking bij voorbeeld het ondersteunen van stedenbanden.

Het profijtbeginsel en een eerlijke lastenverdeling

Waterschappen heffen belasting om hun werk te kunnen doen. Belasting heffen vraagt om democratische controle. Een democratisch gekozen bestuur van het waterschap is in de eerste plaats bedoeld om een politieke afweging te maken over de noodzaak van de uitgaven, de hoogte van de belastingen en om bij deze belastingen te zorgen voor een rechtvaardige lastenverdeling.

Het belastingsysteem van de waterschappen is deels gebaseerd op het idee dat je betaalt voor wat je krijgt (het profijtbeginsel) en op het principe dat de kosten moeten worden opgebracht door wie ze veroorzaakt (zoals bij vervuiling). De agrarische en stedelijke belangen moeten in het waterschap beiden tot hun recht komen.

In het afgelopen decennium hebben stelselwijzigingen ertoe geleid dat de agrarische sector relatief minder is gaan betalen. Daar waren ook argumenten voor. De agrarische productiesector heeft echter een groeiend economisch belang bij een op de bedrijfsvoering afgestemd waterbeheer. Daarom vindt de PvdA dat de grens is bereikt en dat hun aandeel in de waterschapsbelasting niet verder kan dalen.

Ondanks de toenemende taken voor de Waterschappen, wil de PvdA in de komende periode voor alle categorieën een inflatievolgend tariefbeleid. Dit moet worden bereikt door efficiëntieverhoging van de werkorganisatie en samenwerking met de andere noordelijke Waterschappen. De PvdA is voor een verkenning naar de mogelijkheden van een fusie met Groot Salland, mits de efficiëntie toeneemt en de kosten daardoor dalen. Het huidige relatief hoge tarief voor de ingezetenen van Reest&Wieden zou dan moeten dalen.

Bij waterschapsheffingen wordt niet gekeken naar draagkracht van de belastingbetaler. Daarom is kwijtscheldingsbeleid essentieel, bij elk waterschap. Het kwijtscheldingsbeleid van het waterschap moet aansluiten bij dat van de gemeenten en volledig sporen met de normen die ervoor gesteld zijn. Dat betekent kwijtschelding tot 100% van de bijstandsnorm en gelijke behandeling voor de kleine zelfstandige.